

VALKEAKOSKEN KUVATAIDEKOULU
KUVATAITEEN SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO

**TAITEEN PERUSOPETUKSEN
VISUAALISTEN TAITEIDEN
LAAJAN OPPIMÄÄRÄN
OPETUSSUUNNITELMAN 1.8 2004 ALKAEN**

**Laki 633/1998
A 813/1998**

SISÄLTÖ

- 1. luku Opetussuunnitelman laadinta, merkitys ja sisältö**
  - 1.1 Opetussuunnitelman laadinta
  - 1.2. Opetussuunnitelma toiminnan ja sen kehittämisen lähtökohtana
  - 1.3. Opetussuunnitelman sisältö
- 2. luku Valkeakosken kuvataidekoulun toiminta-ajatus ja arvot**
  - 2.1. Valkeakosken kuvataidekoulun toiminta-ajatus
  - 2.2. Arvot
- 3. luku Valkeakosken kuvataidekoulun käsitys ajasta, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat**
  - 3.1. Kuvataidekoulun käsitys ajasta
  - 3.2. Oppimiskäsitys
  - 3.3. Oppimisympäristö
  - 3.4. Työtavat
- 4. luku Opetuksen rakenne ja opintojen laajuus**
  - 4.1. Opetuksen tarjonta
  - 4.2. Opetusjärjestelyt
  - 4.3. Opiskeluaika ja lisäajan myöntämisen perusteet
  - 4.4. Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen
- 5. luku Opetuksen tavoitteet ja sisällöt**
  - 5.1. Valmentavat opinnot
  - 5.2. Perusopinnot
  - 5.3. Työpajaopinnot
  - 5.4. Henkilökohtainen opetussuunnitelma
- 6. luku Arviointi**
  - 6.1. Arvioinnin tehtävä
  - 6.2. Oppilasarviointi
  - 6.3. Oppilaitoksen itsearviointi
- 7. luku Todistukset**
  - 7.1. Todistuksen sisältö
- 8. luku Oppilaaksi ottaminen**
  - 8.1. Hakumenettely
  - 8.2. Vapaaoppilaaksi ottaminen
- 9. luku Yhteistyö**
  - 9.1. Yhteistyö huoltajien kanssa
  - 9.2. Yhteistyö muiden tahojen kanssa
- 10. luku Kulttuuritoiminta**
  - 10.1. Museo-, näyttely- ja muuhun kulttuuritoimintaan osallistuminen

LIITTEET

- 1. Suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt**

1. luku Opetussuunnitelman laadinta, merkitys ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä omalle toiminnalleen opetussuunnitelma, jonka perustana on Opetushallituksen vahvistamat taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. Perusteet on laadittu opetussuunnitelman ja opetuksen kehittämistä varten.

1.2. Opetussuunnitelma toiminnan ja sen kehittämisen lähtökohtana

Oppilaitoksen opetussuunnitelman tulee olla keskeisin ja tärkein väline opetustyön kehittämisessä. Opetussuunnitelmassa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus, oppilaitoksen arvot, oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, visuaalisen kulttuurin siirtäminen ja kehittäminen, kansalliset ja kansainväliset muutokset ja kehittämistarpeet sekä kuvataiteen ammattikoulutuksen vaatimukset.

1.3. Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelmassa tulee olla seuraavat asiat

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- opetuksen tarjonta
- opetuksen tavoitteet ja sisällöt
- opetusjärjestelyt
- opiskeluaika
- lisäajan myöntämisen perusteet
- suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt
- oppilaan henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimisen perusteet
- oppilasarviointi ja arviointimenetelmät
- muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen
- todistuksen sisältö
- oppilaaksi ottaminen yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- museo-, näyttely- ja muuhun kulttuuritoimintaan osallistuminen
- oppilaitoksen itsearviointi

2. luku Valkeakosken kuvataidekoulun toiminta-ajatus ja arvot

2.1. Valkeakosken kuvataidekoulun toiminta-ajatus

Valkeakosken kuvataidekoulu järjestää valkeakoskelaisille lapsille ja nuorille kuvataiteen perusopetusta. Koulun opetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen hyväksymien visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan, ja koulun toiminta perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998, Liite 1).

Valkeakosken kuvataidekoulun opetukselle on ominaista

- etenevyys tasolta toiselle
- valmiuksien kehittäminen jatko-opintoja ajatellen
- oppilaiden omien edellytysten huomioon ottaminen

- elinikäiseen taiteen harrastamiseen rohkaiseminen
- toiminta yhdessä muiden taidekoulujen, kulttuurilaitosten ja –tahojen kanssa

2.2. Arvot

Valkeakosken kuvataidekoulun toiminta perustuu arvoille, jotka ovat muotoutuneet yli kahdenkymmenen toimintavuoden aikana. Kuvataideopetuksen keskeiset tekijät kuten tavoitteet, työtavat ja opetusmenetelmät liittyvät selkeästi ajan käsitteeseen eli siihen, miten käsitämme ajan suhteessa oppimiseen. Aikakäsitys on siis myös arvo, vaikka opintoihin käytettävissä oleva aika onkin määritelty tarkasti Opetushallituksen laatimissa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän perusteissa, ja näitä aikamääreitä noudatetaan myös Valkeakosken kuvataidekoulussa.

3. luku Valkeakosken kuvataidekoulun käsitys ajasta, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat

3.1. Kuvataidekoulun käsitys ajasta

Kuvataidekoulu toimii samanaikaisesti vallitsevien erilaisten aikakäsitysten keskellä, jotka ovat olemassa limittäin ja kietoutuneina toisiinsa.

Absoluuttinen aika on kellon mittaamaa aikaa. Koulutyö on jaksotettu opintokertoihin ja opintovuosiin, joista muodostuu opintojen kokonaisuus, jokaisen oppilaan henkilökohtainen oppimisen historia. Lineaarisen aikakäsityksen mukaan prosesseilla on alku ja loppu, ja niiden väliin sijoittuvat tapahtumat ovat ainutkertaisia. Kuvataiteen parissa työskentely on prosessinomaista, harjoitustehtävät aloitetaan ja suoritetaan loppuun. Vaikka sama tehtävä tehtäisiin uudelleen joskus myöhemmin, se ei koskaan ole toistettavissa täsmälleen samalla tavalla, ja sen avulla voidaan oppia erilaisia asioita eri aikoina. Monet opetukseen liittyvät tapahtumat ovat ainutkertaisia, esim. mahdollisuus tutustua kiinnostavaan näyttelyyn. Silloin on osattava tarttua hetkeen, koska juuri tämä mahdollisuus ei ehkä koskaan toistu.

Opetussuunnitelmissa vallitseva aikakäsitys on tavallisesti lineaarinen ja absoluuttinen.

Kuvataiteen laajan oppimäärän tavoitteet ja sisällöt eli se, mitä kuvataidekoulussa tehdään, rytmitetään opintoryhmien ja oppilaiden edellytysten mukaan. Tässä luonnollisesti otetaan huomioon oppilaiden ikä. Opettaja tulkitsee opetussuunnitelmaa ja rytmittää oppiainesta siten, että ideoiden kehittelyyn, tutkimiseen, havainnointiin ja oppilastöiden valmiiksi saattamiseen on riittävästi aikaa. Oppiminen luovan prosessin ja ryhmän vuorovaikutuksen avulla vie aikaa, ja luova työ onnistuu parhaiten kiireettömässä ilmapiirissä, jossa opettajalla on aikaa kuunnella oppilaitaan. Kuvataidekoulussa työskennellään pitkäjännitteisesti ja syventyen kuhunkin tehtävään eli annetaan aikaa oppimiseen.

“ - - Keskittyminen mitattavissa olevaan suorittamiseen voi johtaa näennäistoimintaan. Kiire vaikuttaa mielentilaan, todelliset muutokset tapahtuvat hitaasti. Taiteissa koetellut keinot voivat saada mielen sellaiseen liikkeeseen, joka auttaa ihmistä saamaan kiinni omasta elämästään ja osallistumaan yhteiseen. Jos ihminen jää etäälle tunteistaan ja kokemuksistaan, hän vieraantuu itsestään eikä osaa käyttää omia eikä yhteisön voimavaroja rakentavalla tavalla.”

Marjatta Bardy, Arsis 2/2002

Relatiivinen eli suhteellinen aika on materiaalien ja tekniikoiden vaatima aika. Savi kuivuu oman aikansa erilaisissa kosteusoloissa. Paperimassan on vetäydyttävä aikansa, vesivärin kuivuttava, maalauspaperin kostuttava ja toisinaan valmis teos vaatii useita työvaiheita ja paljon aikaa vaiheiden välillä. Jotkut tekniikat ovat nopeita ja jotkut hitaita. Prosesseja ei juurikaan voi nopeuttaa tai muuttaa lopputuloksen kärsimättä. On vain myönnettävä, että erilaiset tekniikat ja materiaalit vaativat oman aikansa. Kuvataideopetuksen avulla opitaan siis myös käsittelemään aikaa; ennakoimaan ja katsomaan taaksepäin, olemaan kärsivällisiä ja tarpeen vaatiessa salamannopeita.

Lapset elävät nykyhetkessä omaa subjektiivista aikaansa. Lapsi kokee opintokerran ajan eri tavalla kuin aikuinen - lukukaudet ovat pitkiä ja joulukuun loputtomasti aikaa vielä marraskuussa. Aika loppuu kesken kun on mielenkiintoista tekemistä. Jos taas ei ole, tunnin loppumista odotetaan kärsimättömästi. Opettaja hahmottaa kokonaisuuksia opintovuosia kerrallaan ja rakentaa loogisesti etenevää oppiaineiden kokonaisuutta, jonka oppilas todennäköisesti tajuaa vasta myöhemmin. Tiettyihin asioihin palataan uudestaan eri vuosina opintojen edetessä. Tekniikoita hiotaan ja opiskellaan uusia näkökulmia asioihin, joihin ensi kertaa tutustuttiin varhaisiän kuvataidekasvatuksen vaiheessa. Taideopetuksessa on siis myös syklinen eli kertautuva aikakäsitys.

Kuvataiteen oppiaines sisältää itsessään aikaa käsittelevää aineistoa. Opetuksessa on mukana mennyt aika, kun tarkastellaan kuvataiteen historiaa tai ihmisen kulttuurihistoriaa yleensä. Opettajat ja oppilaat elävät nykyajassa tulkiten ajan merkkejä ja reagoiden ajankohtaisiin kulttuurisiin ilmiöihin. Tulevaisuuteen kurkotellaan, kun yritetään kuvittelun ja päättelyn keinoin luoda käsitystä tulevasta maailmasta.

3.2. Oppimiskäsitys

Kuvataidekoulu kasvattaa kuvataiteen keinoin pyrkien vaikuttamaan kehittyvien lasten ja nuorten minäkäsitykseen myönteisellä tavalla.

Kuvataiteen tekeminen on yksinäistä ja syrjässä muiden katseilta tehtävää työtä. Kuvataiteen opiskelu on sen sijaan ollut perinteisesti ryhmätoimintaa, jossa opiskelijat ovat tehneet omaa työtään samassa tilassa yhdessä toisten kanssa. Valkeakosken kuvataidekoulussa opintoryhmässä on enintään 10 oppilasta. Harjoitustyöt tehdään käytännössä aina muiden läsnä ollessa. Ryhmässä oppiminen vaatii sekä oppilailta että opettajilta muiden huomioonottamisen kykyä, kuuntelemisen taitoa, vuorovaikutustaitoja ja kykyä olla rohkeasti oma itsensä vertailukohtien läsnä ollessa.

Kuvataidekoulussa ajatellaan, että oppiminen kuvataiteen alueella tuottaa iloa ja tyydytystä. Kun oppilas kokee onnistuvansa, se vahvistaa hänen motivaatiotaan ja oppimisen kokeminen tuo suurimman tyydytyksen. Toisinaan oppiminen vaatii suuria ponnisteluja, vaivannäköä ja aikaa, mutta kuvataidekoulussa opitaan, että se kannattaa. Aito ilo kumpuaa onnistuneesta työstä.

Taiteen tekeminen edellyttää henkistä vapautta ja sen kaltaista huolettomuutta, joka on verrattavissa leikkimiseen. Jotta voisi oppia, on uskallettava kokeilla ja leikkiä ja välillä epäonnistua. Oppimisen leikinomaisuudella tavoitellaan vapautunutta tunnelmaa, jossa jännittäminen ja epäonnistumisen pelko eivät viihdy.

Mielikuvitus on tärkeä tekijä niin taiteessa kuin leikissäkin. Sitä kehitetään ja sille annetaan virikkeitä. Mielikuvituksen avulla assosiaatiot ja keksinnöt syntyvät ja opitaan kehittelemään ajatuksia, tekemään suunnitelmia ja ennakoimaan lopputuloksia. Kysymys on myös järkeilystä, ongelmien ratkaisusta, vertailusta ja itsenäisistä päätöksistä eli ajattelusta.

Oleellista on myös aktiivisen näkemisen/havainnoimisen harjoittelu. Jäsentävä ja reagoiva näkeminen liittyy välittömästi ajattelun kehittymiseen, molemmissa opitaan tajuamaan yhteyksiä ja järjestyksiä ja luomaan niitä.

Kuvataiteen alueella tieto ja taito syntyvät omien kokemusten, havaintojen ja oman tekemisen kautta.

Kuvataiteen opiskelu on ajatusten, tunteiden, havaintojen, toiveiden, muistojen ja tietojen saattamista näkyvään muotoon. Muoto annetaan erilaisten materiaalien ja tekniikoiden avulla. Vähitellen tässä prosessissa kehittyvät kuvallisen ilmaisun taidot. Oppimisprosessi on kokonaisvaltainen ilmiö, jossa henkinen toiminta ja luova tekeminen tapahtuvat samanaikaisesti. Oppimisprosessissa uudet taidot ja tiedot liitetään aiemmin omaksuttuihin ja sovelletaan jo opittua uusissa yhteyksissä.

Opiskelulle ja opettamiselle kuvataidekoulussa on tyypillistä tutkiva asenne: opettajalla ja oppilailla on kysymyksiä, joita pohditaan ja joihin haetaan vastauksia. Oppilailla on aktiivinen rooli omassa oppimisessaan; heitä rohkaistaan oma-aloitteisuuteen ja rohkeuteen, kysymysten esittämiseen ja niiden tutkimiseen sekä yksin että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Myös opettaja on oppija ja tutkija. Hän arvioi omaa opetustaan ja oppilaiden oppimista samalla kun oppilaat tutkivat erilaisia visuaalisia ilmiöitä, käsitteitä ja niiden välisiä suhteita.

3.3. Oppimisympäristö

Opiskeluympäristö tarkoittaa sekä sitä fyysistä tilaa, jossa työskennellään, että kuvataidekoulussa vallitsevaa henkistä ilmapiiriä ja opetus suunnitelman ja opetusmenetelmien määrittelemää toimintaa.

Kuvataidekoulun opiskeluympäristö tulee suunnitella ensisijaisesti kuvataiteellista toimintaa ja sen vaatimuksia vastaavaksi.

Opiskeluympäristössä vaikuttavat oppilaitoksen perinteet ja arvot sekä esteettiset ja moraaliset käsitykset.

Opetustoiminnan tavoitteellinen kehittäminen vaikuttaa olennaisesti myös opiskeluympäristön kehittämiseen ja opetustyön onnistumiseen.

Opiskeluympäristössä tapahtuu yhteistyötä oppilaiden vanhempien kanssa palautteen, arvioinnin ja toiminnan kehittämiseksi.

Kuvataidekoulun oppimisympäristöön tulee olla ystävällinen, suvaitseva ja kannustava. Koulussa tulee vallita henki, jossa oppilas voi tuntea olonsa turvalliseksi. Erilaisia persoonallisuuksia ymmärtävä ilmapiiri vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja auttaa heitä elämäntaidoissa.

Hyvälle opiskeluympäristölle asetetaan monenlaisia vaatimuksia. Toisaalta sen tulee tarjota mahdollisuuksia monenlaiseen yhteiseen työskentelyyn ja koko opintoryhmän samanaikaiseen toimintaan, ja toisaalta opiskeluympäristössä tulee olla myös tilaa omaan rauhaan vetäytymiseen ja yksin työskentelyyn.

Kuvataidekoulun opiskeluympäristön tulee myös tarjota esteettisiä virikkeitä. Koulun käytävällä ja työtilojen seinillä pidetään esillä opetukseen liittyvää kuvamateriaalia ja oppilastöitä. Kuvataidekoulun sisustuksessa tulee ottaa huomioon esteettiset ja funktionaaliset arvot.

Kuvataidekoulussa käytetään opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisältöjen mukaisia materiaaleja ja työvälineitä. Niiden laatuun ja tarkoituksenmukaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Kuvataidekoulun tavoitteena on keskittyä työvälineiden ja materiaalien valinnoissa tärkeimpiin perustarvikkeisiin - siis huolella harkitut ja laadukkaat työkalut mieluummin kuin erilaisten tarvikkeiden laaja kirjo.

Työvälineiden ja materiaalien valinnassa on myös otettava huomioon työ-, tuote- ja ympäristöturvallisuus.

Kuvataidekoulun opetustilat sijaitsevat neljässä eri paikassa. Pääopetuspaikka on Valtakatu 20:ssa samassa talossa kuin musiikkiopisto. Paja, jossa tapahtuu mm. keramiikan opetus, on Valtakatu 18:ssä. Valokuvauksen opetus tapahtuu Valkeakoski-opiston valokuvaboratoriossa. Voipaalan lastenkulttuurikeskuksen yhteydessä sijaitsee Lasten ateljee, joka on ollut kuvataidekoulun työssijana Sääksmäellä vuodesta 1982.

Tulevaisuudessa kuvataidekoulun opetus pyritään sijoittamaan samaan paikkaan. Lasten ateljee tulee kuitenkin toimimaan kuvataidekoulun opetuspaikana ja retkikohteena vastaisuudessa.

Opiskeluympäristö on laaja käsite, joka ulottuu kauas koulutilan seinien ulkopuolelle. Luonto, kulttuurikohteet, oppilaiden oma elinpiiri ja ympäröivä yhteisö ovat myös oppimisympäristöä. Valkeakoskella on paljon erilaista luonnonympäristöä; vesimaisemaa, metsiä, kulttuurimaisemaa peltoineen ja kyläineen ja kartanoineen. Esihistorialliset muinaisjäännökset ja rautakautinen Rapolan linnavuori Sääksmäellä ovat olennainen osa koulun oppimisympäristöä, samoin kuin erikoismuseot, joita paikkakunnalla on useita.

Tietokoneiden verkkoympäristön kehittyessä myös se tulee tarjoamaan uusia ulottuvuuksia kuvataideopetukselle.

3.4. Työtavat

Kuvataidekoulun opetusmenetelmien kehittäminen on opettajien työtä. Kuvataiteen opettajan työ on olemukseltaan tutkivaa ja luovaa aivan kuten taiteilijan työkin. Opettaja tulkitsee koulun opetussuunnitelmaa ja soveltaa sitä omille opintoryhmilleen. Opettaja toimii yhteistyössä muiden opettajien ja koulun rehtorin kanssa. He ovat työryhmä, joka yhteisen suunnittelun, keskustelun, pohtimisen ja arvioinnin avulla myös uudistaa paitsi opetusmenetelmiä myös opetussuunnitelmaa.

Kuvataidekoulussa käytetään monenlaisia työtapoja:

- esittävää opetusta esim. silloin kun opettaja havainnollistaa jotakin ilmiötä, luennoi tai alustaa
- tehtäviä antavaa opetusta, silloin kun oppilas suorittaa itsenäisesti harjoitustehtävää ja soveltaa oppimaansa
- yhteistoiminnallista opetusta, silloin kun opettaja ja oppilaat toimivat yhdessä (opetuskeskustelussa mielipiteiden ja kokemusten vaihtaminen, yhteinen harjoitus- tai sovellutustehtävä, jossa opettaja on mukana ohjaajana tai osanottajana, oppilaiden ja opettajien toimiminen ideointiryhmänä jne.)

Edellä luetellut työtavat edustavat opetuksen ulkoista puolta. Opetuksen sisäinen puoli tarkoittaa kunkin opetusvaiheen opetuksellista tehtävää eli sitä, minkälaiseen henkiseen työskentelyyn sillä pyritään.

Opetuksen ulkoiset muodot ovat ainoastaan oppimisprosessin puitteita: niitä ei voi asettaa paremmuusjärjestykseen esim. siten, että ryhmätyö olisi ”aktivoivaa” opetusta ja luento ”passivoivaa”. Hyvin suunniteltu luento edellyttää kuulijoilta monipuolista ja intensiivistä henkistä toimintaa. Huonosti organisoitu ryhmätyö jää pelkän puuhastelun asteelle.

Kuvataideopetuksessa käytetään useimmiten tehtäviä antavaa opetusta ja yhteistoiminnallista opetusta, joskin kaikkia työtapoja voidaan soveltaa tavoitteista ja sisällöistä riippuen. Työtapoja valitessaan opettaja ottaa huomioon oppilaiden ikäryhmän. Mitä nuoremista oppilaista on kyse, sitä enemmän heille on annettava tilaisuuksia oman havaintokykynsä harjoittamiseen eri aistialueilla; sitä enemmän heidän tulee saada omia kokemuksia ja elämyksiä erilaisista ilmiöistä ja käsitteistä. Lapsen konkreettiset kokemukset ovat perustana abstraktin ajattelun ja tunne-elämän kehittymiselle.

Opetuksen ja työmenetelmien suunnittelun lähtökohtana on opetuksen sisäinen puoli eli opettaja joutuu miettimään, minkälaista henkistä toimintaa oppimisprosessissa tapahtuu. Kuvataiteen opiskelussa on aina tavalla tai toisella kyse ongelmanratkaisusta ja lukuisista päätöksistä, jotka kuvantekijä joutuu itse ratkaisemaan. Opetuksen suunnittelussa ja menetelmien valinnassa opettaja ennakoii niitä ongelmia, joiden eteen kuvantekijä joutuu ja joiden ratkaisemiseksi opettajan on luotava sopivia tilanteita. Opettaja ikään kuin antaa vauhtia oppilaalle, tönäisee häntä sopivaan suuntaan, ja rohkaisee häntä itsenäiseen ajatteluun. Opetustilanteet suunnitellaan sellaisiksi, että oppilaat voivat mahdollisimman paljon toimia aktiivisesti. Opettajan on ratkaistava, miten parhaiten havainnollistetaan tarkasteltavana olevaa ilmiötä; miten luodaan tilanteita, joissa oppilaat voivat harjoittaa havaintokykyään; miten suunnitellaan tehtäviä, joiden avulla kehitetään luovaa ongelmanratkaisukykyä, opittujen asioiden soveltamiskykyä jne. Olennaista on herättää ja ylläpitää oppilaissa uteliaisuutta, tutkivaa asennetta ympäristöään kohtaan ja kokeilun halua ja kommunikointitaitoja.

Opetuksen teemoja ja tehtävien aiheita valittaessa otetaan huomioon oppilaiden kokemuspiiri ts. se maailma, jossa lapset ja nuoret elävät omaa arkipäiväänsä. Oppilaiden kuuntelu ja heidän ajatustensa ja ehdotustensa huomioon ottaminen tapahtuu luontevasti silloin kun opetus perustuu vuorovaikutuksen periaatteelle. Näin myös ilmiöiden laaja ja avoin tarkastelu tehdään mahdolliseksi.

Kuvataidekoulussa opettamisen ja oppimisen prosessi ovat yhtä tärkeitä kuin työskentelyn kuluessa syntyvä konkreettinen lopputulos - kuva tai teos. Kuvataidekoulussa opiskelu ja työskentely on kuin suuri yhteinen tutkimusmatka taiteen valtamerellä; tutkimusretkikuntaan kuuluu eri ikäisiä, erilaisia asiantuntijoita, joilla kaikilla on sanansa sanottavana. Kapteeni-opettaja on selvillä päämäärästä, johon pyritään, mutta muut miehistön jäsenet määrittelevät reitin. Ja siihen taas tarvitaan paljon omakohtaisia havaintoja, tietoja, taitoja, tunteita, elämyksiä. Ja jotta laiva saapuisi perille on miehistön vuorovaikutustaitoja kehitettävä. Työtavat valitaan siten, että myös keskittymiskyky, pitkäjänteisyys, herkkyyden herkkyys, eläytymiskyky, oma-aloitteisuus, vastuu ja itseluottamus sekä sosiaaliset taidot kasvavat. Tärkeää on myös oppia arvostamaan ryhmän muita jäseniä sekä omaa ja muiden oppimista.

4. luku Opetuksen rakenne ja opintojen laajuus

4.1. Opetuksen tarjonta

VARHAISIÄN KUVATAIDEKASVATUS

- 2 oppituntia/viikko
- aloitetaan 6-vuotiaana ja valmentavat opinnot kestävät yhden lukuvuoden

PERUSOPINNOT

- 2,5 -3 oppituntia/viikko
- laskennallinen laajuus 540 tuntia / suoritetaan 5 lukuvuodessa
- 7-11 -vuotiaat oppilaat

SYVENTÄVÄT OPINNOT (periodi- ja työpajaopinnot)

- n. 3,5 oppituntia/viikko
- laskennallinen laajuus 760 tuntia /suoritetaan 6 lukuvuodessa
- 12-vuotiaat oppilaat ovat ensimmäisen vuoden periodiopinnoissa, jossa tutustutaan työpajaopintoihin
- 13-18 -vuotiaat oppilaat työpajoissa

Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän kuvataiteen perusopintojen ja syventävien opintojen laajuus on yhteensä 1 300 tuntia. Opintojen laajuuden laskennan perusteena on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia

4.2. Opetusjärjestelyt

Kuvataidekoulu toimii Valtakatu 20, 4. kerroksessa, samassa talossa kuin Valkeakosken Musiikkiopisto ja kuvataidekoulun Pajassa Valtakatu 18 sekä Voipaalan lasten ateljeessa Sääksmäellä. Valokuvauksen opetus tapahtuu Valkeakoski-opiston valokuvauslaboratoriossa.

4.3. Opiskeluaika ja lisäajan myöntämisen perusteet

Kuvataidekoulussa voi opiskella 6-vuotiaasta 18-vuoteen asti.

Syyslukukausi on 16 opintoviikkoa ja kevätlukukausi 18 opintoviikkoa, joten lukuvuonna opintoviikkoja on yhteensä 34. Oppitunnit pituus on 45 min.

Lisäajan myöntämisestä neuvotellaan erikseen tapauskohtaisesti. Lisäajan myöntämisen perusteita ovat esim. pitkäaikainen sairaus ja väliaikainen pidempi poissaolo paikkakunnalta esim. vanhempien työkomennuksen vuoksi.

4.4. Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen

Valkeakosken kuvataidekoulussa hyväksi luetaan muissa kuvataidekouluissa suoritettut laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opinnot

5. luku Opetuksen tavoitteet ja sisällöt

5.1. Valmentavat opinnot

- työskentely on leikinomaista
- havainnointiharjoituksia, tutustumista peruskäsitteisiin ja työtapoihin

5.2. Perusopinnot

- omaksutaan perustiedot ja -taidot kuvanrakentamisen keinoista
- opitaan esteettistä suhtautumista ympäristöön
- tutustutaan taiteen historiaan ja nykyisyyteen sekä median välittämään kuvamaailmaan
- näyttely- ja museokäyntejä

5.3. Työpajaopinnot

Periodiopintojen vuosi

- tutustutaan syventävien opintojen työpajoihin ja tehdään valinnat seuraavalle lukuvuodelle
- periodivuoden aikana oppilaat valmistavat portfolion

- perusopintojen päätteeksi oppilas saa päättötodistuksen. Sen yhteydessä on erillinen kahden arvioitsijan laatima kirjallinen arviointi opinnoista ja portfolioista.

Työpajoissa perehdytään yhteen taiteen alueeseen koko työvuoden ajan kulloisenkin työpajatarjonnan mukaan.

- syventävien opintojen lopussa oppilas voi tehdä päättötyön

- näyttely- ja museokäyntejä, erillisiä kursseja

- syventävien opintojen päätteeksi oppilas saa päättötodistuksen. Lisäksi oppilas saa opinnoistaan kirjallisen arvioinnin ja päättötyöstään numero arvioinnin pistein 1-5.

Päättötyön arvioi kaksi henkilöä.

5.4. Henkilökohtainen opetussuunnitelma

Tarvittaessa kartoitetaan oppilaan erityistarpeet ja laaditaan niiden pohjalta henkilökohtainen opetussuunnitelma. Suunnitelmaa toteutetaan koulun resurssien puitteissa.

6. luku Arviointi

6.1. Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan ja ohjata opiskelun tavoitteiden asettamista. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon kehittymistä, ja siinä otetaan huomioon oppilaan itselleen valitsemat tavoitteet ja oppisisällöt.

Oppilaan arvioinnin tulee pohjata pitkäaikaiseen näyttöön ja kohdistua sekä oppimisprosessiin että prosessin lopputuloksiin, teoksiin ja tuotteisiin. Arviointimenetelmät tulee valita siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Taideopetusta arvioitaessa on otettava huomioon, että sen merkitys yksilön elämässä näkyy vasta pitkällä aikavälillä.

Oppilaalle on tiedotettava seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvosana-asteikko ja arviointikriteerit, arvosanan korottaminen, opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset, arvioinnon oikaiseminen ja päättötodistusten sisältö.

Oppilaalle tulee antaa jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan oppimistilanteissa. Arviointi on vuorovaikutuksellista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä.

6.2. Oppilararviointi

Perusopintojen päättyessä ennen siirtymistä syventäviin opintoihin oppilas saa päättötodistuksen ja todistuksen kahden arvioitsijan laatiman sanallisen arvioinnin opinnoistaan ja portfolioistaan.

Syventävistä opinnoistaan ja syventävien opintojen päättötyöstä oppilas saa todistuksen, numeroarvosanan ja kirjallisen kuvauksen osaamisestaan. Päättötyön arvioitsijoita tulee olla vähintään kaksi.

Arvosana-asteikko

Erinomainen 5

Kiitettävä 4

Hyvä 3

Tyydyttävä 2

Hyväksytty 1

Oppilaalle annetaan osallistumistodistus ja kirjallinen arviointi koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa määräämällä tavalla, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.

Oppilaalle annetaan kaikista suorituksista suullinen palaute. Oppilasarvioinnissa on otettava kuvataiteiden suuntautumisvaihtoehto.

6.3. Oppilaitoksen itsearviointi

Opetuksen sisällön arvioinnin välineenä ovat oppilaitoksen järjestämät näyttelyt: opintovuoden aikana vaihtuvat näyttelyt Pajan ikkunalla, keväänäyttely Voipaalan taidekeskuksessa ja lasten kulttuurikeskuksessa sekä muut näyttelyt, joihin oppilaitos ottaa osaa.

Valkeakosken kuvataidekoulussa suoritetaan joka 3. vuosi asiakastyytyväisyyskysely, johon vastaavat sekä oppilaat, että heidän huoltajansa. Vuosittain seurataan sekä uusien oppilaiden, että keskeyttäneiden oppilaiden lukumäärää. Toiminnan taloudellisuutta mitataan vuosittain euro/oppitunti/ryhmä. Henkilökunnan työtyytyväisyyskysely tehdään vuosittain.

7. luku Todistukset

7.1. Todistuksen sisältö

Päätötodistus on virallinen asiakirja, jonka sisällössä tulee noudattaa Opetushallituksen vahvistamaa visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteita.

Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän perusopintojen päätötodistus

Päätötodistuksessa tulee olla seuraavat asiat:

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista päätötodistus annetaan (kuvataide)
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- oppilaan päättösuoritus, sanallinen arvio, suorituksen ajankohta
- osallistuminen näyttely- ja muihin kulttuuriprojekteihin
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
- maininta, että visuaalisten taiteiden oppimäärä sisältää perusopetuksen ja syventävät opinnot

Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän syventävien opintojen päätötodistus

Päätötodistuksessa tulee olla seuraavat asiat:

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista päätötodistus annetaan (kuvataide)
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- oppilaan päättösuoritus, numeroarvosana, sanallinen kuvaus oppilaan osaamisesta, suorituksen ajankohta
- osallistuminen näyttely- ja muihin kulttuuriprojekteihin

- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
- maininta, että visuaalisten taiteiden oppimäärä sisältää perusopetuksen ja syventävät opinnot
- arviointiasteikko

Oppilaalle annetaan pyydettyä todistus osallistumisestaan visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opintoihin ja sanallinen arviointi. Syventävien opintojen päättösuoritus on samalla todistus koko visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän suorittamisesta.

8. luku Oppilaaksi ottaminen

8.1. Hakumenettely

Kuvataidekouluun hakeudutaan oppilaaksi 6-12-vuotiaana. Hakuaika on kevätlukukauden lopulla. Siitä ilmoitetaan erikseen Valkeakosken Sanomissa ja koulun verkkosivuilla. Hakeminen tapahtuu hakulomakkeella, joka palautetaan määräpäivään mennessä hakemuksessa ilmoitettuun osoitteeseen. Sivistystoimen lautakunnan kuvataideryhmä arpoa kuvataidekoulun oppilaspaikat kesäkuun alussa. Yli 12 -vuotiaat hakijat voivat saada oppilaspaikan näytetöiden perusteella.

8.2. Vapaaoppilaaksi ottaminen

Vapaaoppilaspaikkoja on haettavissa vuosittain. Sivistystoimen lautakunta päättää erikseen vuosittain myönnettävien paikkojen määrästä. Hakuaika on syksyllä koulun alkaessa, ja siitä ilmoitetaan koulun syystiedotteessa. Ensimmäisen vuoden oppilaat eivät voi saada vapaaoppilaspaikkaa.

9. luku Yhteistyö

9.1. Yhteistyö huoltajien kanssa

Lukukausittain järjestetään 1-2 vanhempainiltaa, joiden tavoitteena on kertoa kuvataidekoulussa tapahtuvasta opiskelusta ja luoda sekä ylläpitää yhteyttä oppilaan, huoltajan, opettajan ja koulun kesken. Vanhempainiltoihin osallistuminen tukee lapsen kuvataideharrastusta. Muita yhteistyömuotoja ovat mm. talkoot, palaverit ja retkikuljetukset. Koteihin lähetetään vuosittain koulun tiedote, joka sisältää perustiedot koulun toiminnasta.

9.2. Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Kuvataidekoulun toiminnalle tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat mm. Valkeakosken kaupunki, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry, TaiK, tiedotusvälineet, Opetushallitus ja opetusministeriö.

Toiminnallista yhteistyötä tehdään monien tahojen kanssa. Näitä ovat mm muut taidekoulut, päiväkodit, koulut, muut kulttuuritahot ja -laitokset, kunnalliset tai yksityiset tahot. Yhteistyö voi olla

luonteeltaan toiminallista, opetuksellista, tiedollista, avustavaa tai tukevaa.

10. luku Kulttuuritoiminta

10.1. Museo-, näyttely- ja muuhun kulttuuritoimintaan osallistuminen

Opetuksen teemoihin ja aiheisiin liittyvät retket sekä opintokäynnit ovat tärkeä osa kuvataidekoulun toimintaa. Retkien avulla koulu pyrkii kasvattamaan oppilaista aktiivisia kulttuuripalvelujen käyttäjiä ja taiteen ymmärtäjiä. Lähiympäristön tärkeitä retkikohteita ovat Voipaalan lastenkulttuurikeskus, Rapolan linnavuori, Sääksmäen kirkko, Valkeakosken kirkko, Visavuori, Myllysaaren museo, monet Tampereen museot sekä Hämeen Linna. Retket voivat suuntautua myös muille paikkakunnille ja ulkomaille.

Kuvataidekoulun toimintaan kuuluu olennaisesti erilaisten oppilastöiden näyttelyiden järjestäminen. Oppilastöitä voi olla esillä myös muissa kuin kuvataidekoulun itse järjestämissä näyttelyissä sekä Suomessa että ulkomailla.

Kuvataidekoulu osallistuu monipuolisesti paikkakunnan kulttuurielämään.

LIITTEET

1. Suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt

LIITEOSA

1. Suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt

Koulun kurssit ja työpajat voivat vaihdella eri vuosina hyödyntäen opetushenkilöstön erityisosaamisalueita ja mahdollista opintovuoden kattavaa teemaa.

PIMA ELI PIIRUSTUS JA MAALAUS

1. Valmentavat opinnot

TAVOITTEET

- luoda turvallinen oppimisympäristö, joka kannustaa leikkiin ja mielikuvituksen käyttöön
- opetella toimimaan ryhmässä
- hienomotoristen taitojen kehittäminen
- havainnointi kaikin aistein
- käyttää leikinomaisessa oppimisessa hyväksi lapsen luontaista intoa ja uteliaisuutta
- opetella kuvallisen kielen alkeita ja muodostaa käsitys siitä mitä on taide
- ohjata oppilasta kehittämään omasta kuvallisesta ilmaisustaan vivahteikkaampaa

SISÄLTÖ

- tutkitaan väriä piirtämisen ja maalaamisen keinoin, moniaistisesti leikkien
- tutkitaan lähiympäristöä ja omia tuttuja asioita kuvallisesti
- tutustutaan paikkakunnan näyttelyihin ja muuhun kulttuuritarjontaan
- harjoitellaan välineiden käyttöä ja välinehuollon alkeita

2. Perusopinnot

Ryhmät 2-4

TAVOITTEET

- luoda turvallinen oppimisympäristö, joka kannustaa työskentelyyn, leikkiin ja mielikuvituksen käyttöön
- kehittää hienomotorisia taitoja
- harjoitella pitkäjännitteistä työskentelyä
- havaintojen tekeminen, ilmiöiden tutkiminen ja pohtiminen
- opetella kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja
- opetella antamaan kuvallinen muoto ajatuksilleen, tunteilleen, mielikuvilleen ja havainnoilleen
- tarkastella omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustella niistä
- opetella hyväksymään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä
- tutustua oman ympäristön ja kulttuurin kuvallisiin ilmenemismuotoihin
- opetella suvaitsemaan erilaisuutta
- opetella sietämään myös epäonnistumista

SISÄLTÖ

- piirretään ja maalataan tehtäväkokonaisuuksia tutkien ja

kokeillen

- harjoitellaan käyttämään monipuolisesti erilaisia piirustuksen ja maalauksen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja
- tutustutaan alueen kulttuuritarjontaan
- opetellaan huoltamaan työvälineitä itsenäisemmin

Ryhmät 5-6

TAVOITTEET

- syventää materiaalien, tekniikoiden ja työvälineiden tuntemusta
- opetella arvioimaan omaa ja toisten kuvallista ilmaisua ja työtapoja
- opetella ymmärtämään ja käyttämään kuvataiteen keskeisiä käsitteitä
- harjoitella tutkimaan ja tulkitsemaan kuvan sisältöä
- harjoitella rakentamaan kuvaa sommittelun keinoin
- opetella erottamaan kuvassa muoto ja sisältö
- käyttää ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan oman kuvailmaisunsa sisältönä
- opetella pohtimaan omia tavoitteitaan
- opetella suunnittelemaan ja toteuttamaan suurempia tehtäväkokonaisuuksia
- tutustua vieraiden kulttuurien kuvallisiin ilmenemismuotoihin

SISÄLTÖ

- piirretään ja maalataan laajempia tehtäväkokonaisuuksia tutkien ja kokeillen
- käytetään monipuolisesti erilaisia piirustuksen ja maalauksen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja
- tutustutaan laajemmin alueen kulttuuritarjontaan
- opetellaan huoltamaan työvälineitä itsenäisesti

Työpaja

TAVOITTEET

- Oppia arvioimaan sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja sekä käyttämään kuvataiteen keskeisiä käsitteitä
- Tarkastelemaan taidemaalman ilmiöitä ja keskustelemaan niistä.
- Oman kuvailmaisun pohtiminen; omien ajatustensa, mielikuviansa ja tunteidensa ilmaisemista kuvallisesti.
- Oman tekemisensä arviointi ja sanallistaminen.
- Itsenäinen työskentely.

SISÄLTÖ

- syvennetään ja laajennetaan monipuolisesti erilaisia piirustuksen ja maalauksen keinoja, materiaalin tuntemusta ja tekniikoita.
- etsitään omaa tyyliä ja kuvallista ilmaisua käytännön harjoituksin
- hyödynnetään kulttuuritarjontaa laajemmin myös oman työskentelyn pohjana.
- tutustutaan taiteen kentän eri ilmiöihin ja keskustellaan niistä

GRAFIikka

1. Valmentavat opinnot

TAVOITTEET

- käyttää opetuksessa leikkiä ja mielikuvitusta.

- harjoitella käden varmuutta ja käydä läpi piirtämisen eri menetelmiä.
- ymmärtää peilikuva.

SISÄLTÖ

- painotetaan luonnostelua ja piirtämistä
- tehdään yksinkertaisia harjoitustöitä
- kokeillaan yhdessä grafiikan painamista
- tutustutaan grafiikan työvälineisiin

2. Perusopinnot

Ryhmät 2-4

TAVOITTEET

- tutustutaan grafiikan perustekniikoihin.
- Paneudutaan myös maalaamisen mahdollisuuksiin ja sovelletaan maalauksellisuutta yksinkertaisin grafiikan keinoin.

SISÄLTÖ

- painotetaan luonnostelua ja piirtämistä
- tehdään yksinkertaisia harjoitustöitä
- kokeillaan yhdessä grafiikan painamista

Ryhmät 5-6

TAVOITTEET

- harjoitella grafiikan perustekniikoita.

SISÄLTÖ

- tehdään harjoitustöitä
- opetellaan yhdessä grafiikan painomenetelmien käyttämistä
- toteutetaan pieniä kuvasarjoja

3. Syventävät opinnot

TAVOITTEET

- syvennetään tietoja ja taitoja grafiikan tekemisestä
- opetellaan huomioimaan työturvallisuusasiat
- tutustua paperitaiteeseen ja graafiseen suunnitteluun.

SISÄLTÖ

- uusiin tekniikoihin tutustumista mahdollisuuksien mukaan
- tehdään harjoitustöitä ja kuvasarjoja

KERAMIikka

1. Valmentavat opinnot

TAVOITTEET

- luoda turvallinen oppimisympäristö, joka kannustaa leikkiin ja mielikuvituksen käyttöön
- opetella toimimaan ryhmässä
- hienomotoristen taitojen kehittäminen
- havainnointi kaikin aistein
- käyttää leikinomaisessa oppimisessä hyväksi lapsen luontaista intoa ja uteliaisuutta
- opetella kuvallisen kielen alkeita ja muodostaa käsitys siitä mitä on

taide

- ohjata oppilasta kehittämään omasta kuvallisesta ilmaisustaan vivahteikkaampaa

SISÄLTÖ

- tutustutaan saven ominaisuuksiin tutkien ja leikkien (pallot, makkarat, liittäminen ja saven ominaisuudet kuivana ja märkänä)
- tehdään kolmiulotteisia kokeiluja ympäristöä tutkien ja tarinoita leikkien
- aloitetaan elävänmallin harjoittelu
- tutustutaan mahdollisuuksien mukaan keramiikkaan näyttelyissä ja muissa tilanteissa
- harjoitellaan välineiden nimiä, käyttöä ja työturvallisuutta, johon siivoaminen kuuluu

2. Perusopinnot

Ryhmä 2-4

TAVOITTEET

- luoda turvallinen oppimisympäristö, joka kannustaa työskentelyyn, leikkiin ja mielikuvituksen käyttöön
- kehittää hienomotorisia taitoja
- harjoitella pitkäjännitteistä työskentelyä
- havaintojen tekeminen, ilmiöiden tutkiminen ja pohtiminen
- opetella kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja
- opetella antamaan kuvallinen muoto ajatuksilleen, tunteilleen, mielikuvilleen ja havainnoilleen
- tarkastella omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustella niistä
- opetella hyväksymään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä
- tutustua oman ympäristön ja kulttuurin kuvallisiin ilmenemismuotoihin
- opetella suvaitsemaan erilaisuutta
- opetella sietämään myös epäonnistumista

SISÄLTÖ

- vahvistaa oman mielikuvan toteuttamista ja savenkäsittelyn oppimista laajemmilla tehtäväkokonaisuuksilla
- tekniikkoina tulevat kaivertaminen, nipistely ja makkaratekniikka mukaan harjoitteluun siten, että ne tukevat lapsen omaa ajattelua.
- elävänmallin tekemistä
- harjoitella pitkäjänteistäkin työskentelyä
- havaintojen tekeminen, ilmiöiden tutkiminen ja pohtiminen
- opetella kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmaratkaisun taitoja
- opetella antamaan kolmiulotteinen muoto ajatuksilleen, tunteilleen, mielikuvilleen ja havainnoilleen
- tarkastella omia ja toisten tekemiä teoksia ja keskustella niistä
- opetella hyväksymään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta
- tutustua oman ympäristön ja kulttuurin kolmiulotteisiin ilmenemismuotoihin
- opetella hyväksymään erilaisuutta rikkautena
- opetella sietämään erilaisuutta

Ryhmät 5-6

TAVOITTEET

- syventää materiaalien, tekniikoiden ja työvälineiden tuntemusta

- opetella arvioimaan omaa ja toisten teosten ilmaisua ja työtapoja
- opetella ymmärtämään ja käyttämään keramiikan keskeisiä käsitteitä
- harjoitella tutkimaan ja tulkitsemaan teoksen sisältöä
- harjoitella rakentamaan teoksia kolmiulotteisin keinoin
- käyttää ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan oman teoksen sisältönä
- opetella pohtimaan omia tavoitteitaan
- opetella suunnittelemaan ja toteuttamaan suurempia tehtäväkokonaisuuksia
- tutustua keramiikan historiaan ja nykyisiin ilmenemismuotoihin

SISÄLTÖ

- tehdään pitkäjännitteisiä tutkivia tehtäviä
- tekniikkoina tulevat reliefi ja levytekniikka
- elävän mallin tekemistä
- tutustutaan laajemmin keramiikkaan näyttelyissä ja muussa ympäristössä

3. Syventävät opinnot

Periodi

TAVOITTEET

- tutustua työpajatyöskentelyyn
- itsenäisen ja pitkäjänteisen työskentelyn opettelua
- oman tekemisen pohtiminen; omien ajatusten, mielikuvien ja tunteiden ilmaisemista keraamisesti
- itsearvioinnin harjoittelua
- silmän ja käden yhteispelin kehittäminen
- ymmärtää piirtämisen ja kolmiulotteisen tekemisen yhteys
- keraamiseen kulttuuriin tutustuminen

SISÄLTÖ

- esinesuunnittelun prosessi kokonaisuudessaan: luonnostelu, työpiirustus ja toteuttaminen ja arviointi
- elävän mallin tekemistä
- oman vapaan työskentelyn opettelua ja oman ilmaisun etsimistä
- dreijaaminen, värit ja lasittaminen tulvat uusina asioina
- retki kuuluu periodilaisten opintokokonaisuuteen.

Työpaja

TAVOITTEET

- oppia lisää keramiikassa käytettyjä työtapoja
- oppia itsenäisten töiden avulla omien tarpeiden ja tavoitteiden toteuttamista
- yhteisten tekniikkaharjoitusten avulla vahvistetaan materiaalin tuntemista
- erilaisten kulttuurien tuntemuksen lisääminen
- erilaisuuden ymmärtäminen rikkautena
- vahvistaa silmän ja käden yhteistoimintaa
- vahvistaa oppilaan oma-aloitteisuutta
- vahvistaa kykyä keskustella kolmiulotteisesta esineistöstä ja rakennetusta ympäristöstä
- vahvistaa pitkäjänteistä oppimista yrittämisen ja epäonnistumisienkin kautta
- käydä mahdollisuuksien mukaan näyttelyissä

SISÄLTÖ

- omien ja annettujen tehtävien pitkäjänteisesti toteutetut projektit

- elävänmallin tekemistä
- uusina tekniikkoina tulevat valaminen ja prässääminen sekä erilaisten massojen, värien ja lasitusten tekeminen.
- erilaisten polttotekniikkojen käyttö: mustasavustus, rakupoltto, puu-uuni ja sähköuuni.
- tietolähteiden käyttö ja erilaisiin keraamisiin ilmiöihin tutustuminen myös itsenäisesti
- mahdollisimman paljon näyttely- ja ateljeekäyntejä
- mahdollisuuksien mukaan tehdään lähiympäristöön todellisia keraamisia teoksia

ARKKITEHTUURI

1. Valmentavat opinnot

TAVOITTEET

- antaa lapselle ensi sysäys elävään ja vuorovaikutteisen ympäristösuhteen muodostumiselle leikkien ja tutkien
- kannustaa oppilasta rakentelutehtävien avulla aktiiviseen, omakohtaiseen kokeilemiseen

SISÄLTÖ

- harjoitellaan kolmiulotteisen rakentelun alkeita
- tutkitaan omaa kotia, tuttua lähiympäristöä ja reittejä niiden välillä
- tutkitaan eläimen ja ihmisen asumusta sekä suojaa

2. Perusopinnot

Ryhmä 2-4

TAVOITTEET

- kehittää erityisesti aistiherkkyyttä, tilantajua, muodontajua, liikkeentajua ja rakenteiden tajua
- harjoittaa käden taitoja
- tutustuttaa lapset arkkitehtuurin maailmaan ja antaa heille välineitä tarkastella omaa ympäristöään ja sen eri osa-alueita
- muodostaa elämyksellinen suhde omaan lähiympäristöön
- tutkitaan ajan vaikutusta ja sen kerrostumia ympäristössä
- tutkia arkkitehtuurin ilmiöitä leikkien, kokeillen ja omin käsin rakentaen
- havainnoida rakennetun ja luonnonympäristön eroavaisuuksia ja yhteneväisyyksiä
- miettiä yhdessä ekologisia, esteettisiä ja eettisiä arvoja
- hahmottaa ympäristö aistimusten, mielikuvien, muistojen ja toiminnan tiloina

SISÄLTÖ

- tutkitaan omaa ja toisten kotia, omaa kaupunkia ja lähiympäristöä, reittejä ja kulkuväyliä
- tutustutaan leikkien ja kokeillen arkkitehtuurin peruselementteihin; tilaan, valoon ja varjoon, väreihin, muotoihin, materiaaleihin, rakenteisiin ja mittakaavaan
- harjoitellaan perusrakenteiden, materiaalien ja tekniikoiden tuntemusta

Ryhmät 5-6

TAVOITTEET

- oppia havainnoimaan ja arvottamaan ympäristöään
- kasvattaa oppilaista vastuullisesti ja esteettisesti orientoituvia ympäristön käyttäjiä
- muodostaa vuorovaikutuksellinen suhde omaan lähiympäristöön
- rinnastaa eri kulttuurien ja aikakausien näkemyksiä arkkitehtuurista
- pohtia yhdessä syvemmin ekologisia, esteettisiä ja eettisiä arvoja
- tiedostaa ympäristö aistimusten, mielikuvien, muistojen ja toiminnan tiloina
- totutella kestävän kehityksen periaatteisiin ja käytäntöihin

SISÄLTÖ

- syvennetään suhdetta arkkitehtuurin peruselementteihin; tilaan, valoon ja varjoon, väreihin, muotoihin, materiaaleihin, rakenteisiin ja mittakaavaan sekä tutkitaan äänimaisemaa osana tilakokemusta
- syvennetään rakenteiden, materiaalien ja tekniikoiden tuntemusta
- jäsennetään oma ympäristö vuorovaikutteiseksi kokonaisuudeksi; luonnonympäristöksi, kulttuuriympäristöksi ja rakennustaiteeksi

YMPÄRISTÖTAIDE

1. Valmentavat opinnot

TAVOITTEET

- harjoitella kuuntelemaan, havainnoimaan ja arvostamaan luontoa sekä nauttimaan siitä
- antaa lapselle ensi sysäys moniaistiseen ja elämykselliseen luontosuhteeseen leikkien ja tutkien
- tutkia luontoa ympäristötaiteen keinoin
- opetella kulkemaan, näkemään ja löytämään luonnon asioita
- harjoitella luonnossa liikkumisen alkeita

SISÄLTÖ

- tehdään havaintoja pihapiiristä ja lähiluonnosta
- tutustutaan ympäristötaiteen peruselementteihin; valoon ja varjoon, väreihin, muotoihin ja materiaaleihin
- paikan ja tilan moniaistinen ja esteettinen kokeminen leikin, tarujen ja tekemisen kautta
- vuodenaikojen vaihtelun tarkastelu lähiluonnossa
- luonnon elementtien tutkiminen: vesi, tuli, ilma ja maa
- veden eri olomuotojen tutkiminen leikin ja käsillä tekemisen kautta
- tutkitaan asioita konkreettisesti vertaillen: elollinen - eloton, luontoon kuuluva - ihmisen jättämä, kova - pehmeä jne

2. Perusopinnot

Ryhmä 2-4

TAVOITTEET

- harjoitella ilmaisemaan mielikuviaan, tunteitaan ja ajatuksiaan luonnon ehdoilla ja materiaaleilla
- oppia löytämään, oivaltamaan ja valikoimaan luonnon asioita ja

yhdistelemään niitä

- harjoitella käyttämään ympäristötaiteen ilmaisukeinoja luonnossa
- luoda vuorovaikutuksellinen ja elämyksellinen suhde luontoon
- oppia kuuntelemaan, havainnoimaan ja arvostamaan luontoa sekä nauttimaan siitä
- hyödyntää oppimisessa arkeologista, kansatieteellistä, historiallista ja luonnontieteellistä tietoutta
- miettiä yhdessä ekologisia, esteettisiä ja eettisiä arvoja
- painottaa ihmisen vastuuta luonnon hyvinvoinnista
- opetella luonnossa liikkumisen ja selviytymisen taitoja
- harjoitella ilmaisemaan mielikuviaan, tunteitaan ja ajatuksiaan luonnon ehdoilla ja materiaaleilla
- oppia löytämään, oivaltamaan ja valikoimaan luonnon asioita ja yhdistelemään niitä

SISÄLTÖ

- paikan ja tilan moniaistinen ja esteettinen kokeminen leikin, tarujen ja tekemisen kautta
- tutkitaan maaston muotoja, sen eri elementtejä ja maamerkkejä lähialueella
- tutustutaan ympäristötaiteen peruselementteihin; tilaan, valoon ja varjoon, väreihin, muotoihin, materiaaleihin, rakenteisiin ja mittakaavaan
- luonnon elementtien tutkiminen: vesi, tuli, ilma ja maa
- veden eri olomuotojen tutkiminen leikin ja käsillä tekemisen kautta
- tutkitaan ajan kerrostumia luonnossa mm roolileikkien avulla
- kokeillaan maataiteen tekemistä luonnossa
- opetellaan luonnossa liikkumisen perussäännöt
- Tutkitaan asioita konkreettisesti vertaillen: elollinen - eloton, luontoon kuuluva - ihmisen jättämä, kova - pehmeä.

Ryhmät 5-6

TAVOITTEET

- harjoittaa oppilaan ympäristöherkkyyttä
- kasvattaa oppilaista vastuullisesti ja esteettisesti orientoituvia luonnossa liikkujia
- opetella toimimaan ja ajattelemaan ekologisesti
- tiedostaa luonto aistimusten, mielikuvien, muistojen ja toiminnan tiloina
- tiedostaa ympäristötaide myös prosessina.
- opetella ilmaisemaan mielikuviaan, tunteitaan ja ajatuksiaan luonnon ehdoilla ja materiaaleilla
- syventää luonnossa liikkumisen ja selviytymisen taitoja
- syventää oppimisessa arkeologista, kansatieteellistä, historiallista ja luonnontieteellistä tietoutta

SISÄLTÖ

- kulttuurisesti eri paikkojen ja tilojen moniaistinen ja esteettinen vertailu ja tutkiminen roolileikin, tarujen ja tekemisen kautta
- syvennyttään tarkemmin ympäristötaiteen peruselementteihin; tilaan, valoon ja varjoon, väreihin, muotoihin, materiaaleihin, rakenteisiin ja

mittakaavaan

- tehdään omaa maa- ja ympäristötaidetta luonnossa
- opitaan luonnossa liikkumisen perussäännöt
- luonnon elementtien eri olomuotojen tutkiminen

VALOKUVAUS

1. Valmentavat opinnot

TAVOITTEET

- havainnoinnin kehittämistä leikkien ja tutkien
- kannustaa oppilasta harjoitustehtävien avulla aktiiviseen, omakohtaiseen kokeilemiseen
- opetella toimimaan ryhmässä
- opetella kuvallisen kielen alkeita ja muodostaa käsitys siitä mitä on taide

SISÄLTÖ

- tutkitaan valoa ja varjoa piirtämisen ja maalaamisen keinoin, moniaistisesti leikkien
- katsellaan erilaisia kuvia; taidekuva, mediakuva, merkki
- tutkitaan valoa ja varjoa sekä niiden sävyjä
- havainnointia kaikin aistein

2. Perusopinnot

Ryhmät 2-4

TAVOITTEET

- luoda turvallinen oppimisympäristö, joka kannustaa työskentelyyn
- havaintojen tekeminen, ilmiöiden tutkiminen ja pohtiminen
- tarkastella omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustella niistä
- harjoitellaan faktan ja fiktion ymmärtämistä
- harjoitellaan kuvan rajausta
- sarjakuvan ilmaisukielen oppimista

SISÄLTÖ

- tutustutaan leikkien ja kokeillen valokuvan peruselementteihin; valoon ja varjoon, sävyihin, muotoihin, kuvakokoihin ja kuvakulmiin
- piirretään ja maalataan valoa ja varjoa
- tehdään sarjakuva
- harjoitellaan kamerankäyttöä
- tutustutaan alueen näyttelytarjontaan

Ryhmät 5-6

TAVOITTEET

- opetus kehittää oppilaan valmiuksia tehdä tietoisia havaintoja ympäristöstään, median ilmiöistä ja kuvallisesta kulttuurista
- harjoitellaan tutkimaan ja tulkitsemaan kuvan sisältöä
- kuvan tehtävien ymmärtämistä: dokumentti, mainos, tiedotus, opetus, viihde ym.

SISÄLTÖ

- perehdytään valokuvauksen ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
- harjoitellaan kuvallista kieltä valokuvauksen keinoin

- tutustutaan erilaisiin kuvatyyppeihin

3. Syventävät opinnot

Periodi

TAVOITTEET

- tutustua työpajatyöskentelyyn
- tutustua pimiötyöskentelyyn
- itsenäisen ja pitkäjänteisen työskentelyn opettelua
- oman tekemisen pohtiminen; omien ajatusten, mielikuvien ja tunteiden ilmaisemista valokuvan keinoin
- itsearviointiin harjoittelua
- valokuvataiteeseen tutustuminen

SISÄLTÖ

- valokuvauksen prosessi kokonaisuudessaan
- kameratyöskentelyyn tutustumista
- oman vapaan työskentelyn opettelua ja oman ilmaisun etsimistä
- retki kuuluu periodilaisten opintokokonaisuuteen.

Työpaja

TAVOITTEET

- opetus kehittää oppilaan valmiuksia tehdä tietoisia havaintoja ympäristöstään, median ilmiöistä ja kuvallisesta kulttuurista
- opetus kehittää oppilaan valmiuksia pohtia, tulkita ja arvioida valokuvataiteen teoksia sekä lisää oppilaan sanallista ilmaisukykyä
- opetus kehittää oppilaan kuvallista ajattelukykyä: tietoinen kuvaaminen, tietoinen kuvansommittelu jne.
- opetus kehittää tiettyjä yleisiä ajatteluvalmiuksia: ennakoiva ajattelu, looginen ajattelu, kriittinen ajattelu jne.
- opetus kehittää oppilaan kykyä arvioida omaa työskentelyprosessiaan ja oppimistaan
- opetus kehittää oppilaan taitoja käyttää valokuvauksen välineistöä ja materiaaleja
- opetus kehittää oppilaan taitoja ilmaista itseään valokuvauksen avulla

SISÄLTÖ

- perehtyy valokuvauksen materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
- harjoittelee kuvallista kieltä valokuvauksen keinoin
- tutustuu valokuvauksen historiaan
- kuvaa itsenäisesti kotitehtäviä ja osallistuu ryhmässä kuvausretkiin erilaisiin kohteisiin: luontoon, kaupunkiympäristöön jne.

MEDIATAIDE

1. Valmentavat opinnot

TAVOITTEET

- opetella katsomaan taidekuvia, käyttökuvia ja sähköisiä kuvia, opetella puhumaan niistä ja kuuntelemaan myös muiden ajatuksia niistä.

SISÄLLÖT

- kuvien merkityksen miettimistä.

2. Perusopinnot

Ryhmä 2-4

TAVOITTEET

- ymmärtää miten fakta ja fiktio eroavat toisistaan. Tutustua kuvasympboleihin ja kirjainmerkkeihin.

SISÄLTÖ

- tutkitaan toden ja sadun välistä eroa. Tutkitaan kuvasympboleita.

Ryhmät 5-6

TAVOITTEET

Ymmärtää, että mediat muokkaavat havaintojamme ja ideoitamme.

SISÄLTÖ

- kuvien piilomerkitusten tutkiminen.

Työpaja

TAVOITTEET

- kasvaa aktiiviseksi, kriittiseksi ja vastuulliseksi mediakäyttäjäksi.
- muodostaa oma tasapainoinen suhde (ajankäyttö/hyötynäkökulma) mediaan.

SISÄLTÖ

- tutkia median kulttuurisidonnaisuutta ja valtaa sekä hyvässä että pahassa. Erilaiset harjoitukset, omat projektit ja ryhmätyöt .